Πρόγραμμα Σπουδών: ΔΕΟ

Θεματική Ενότητα: ΔΕΟ 10 - Βασικές Αρχές Δικαίου και Διοίκησης

Ακαδημαϊκό Έτος: 2014/15

Πρώτη Γραπτή Εργασία

Συνταγματικό και Ευρωπαϊκό Δίκαιο

Ερώτημα 1ο

Τι συνιστά κατά τους ενωσιακούς κανόνες η επίμαχη απαγόρευση; Επηρεάζει καθόλου το γεγονός ότι επιβάλλεται τόσο στα εγχώρια όσο και στα εισαγόμενα προϊόντα;

Απάντηση:

Η Ελλάδα αποτελεί Κράτος – Μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από το 1981[1]. Στα άρθρα 28, 29 και 30 της ΣυνθΕΚ ρυθμίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μεταξύ των Κρατών – Μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Σύμφωνα με τα άρθρα 28 & 29 της ΣυνθΕΚ, οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών και των εξαγωγών αντίστοιχα, καθώς και όλα τα μέτρα **ισοδυνάμου αποτελέσματος**, απαγορεύονται μεταξύ των Κ-Μ[2]. Μέτρα ισοδυνάμου ως προς τους ποσοτικούς περιορισμούς αποτελέσματος, αποτελούν αυτά που ενώ δεν είναι ποσοτικοί περιορισμοί, ωστόσο προκαλούν ανάλογα με αυτούς αποτελέσματα. Όταν επιβάλλονται από ένα Κράτος – Μέλος *οδηγούν σε αποκλεισμό, περιορισμό ή παρακώλυση της εισαγωγής προϊόντων* από άλλα Κ-Μ[2].

Η αρχική σημασία των ανωτέρω άρθρων είναι ότι δε μπορούν να επιβληθούν από ένα Κ-Μ επαχθέστερα μέτρα για τα εισαγόμενα προϊόντα από ότι για τα εγχώρια[2]. Με την απόφαση του Διεθνούς Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στην υπόθεση Cassis de Dijon (υπ. 120/78, ΣυλλΝομολ 1979, 649), διευρύνθηκε το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 28 της ΣυνθΕΚ, εφόσον δέχτηκε ότι « …κρίσιμο δεν είναι μόνο αν ένα ρυθμιστικό μέτρο κάνει διάκριση ανάμεσα σε εγχώρια και εισαγόμενα προϊόντα, **αλλά και αν περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εισαγόμενων**, αποτέλεσμα που στη συγκεκριμένη περίπτωση επερχόταν»[2]. Η απόφαση αυτή δεν καταργεί κάθε είδους ρυθμιστικά μέτρα. Έχει την έννοια ότι «… αν ένα εμπόρευμα παρασκευάστηκε και τέθηκε σε κυκλοφορία νόμιμα σε κάποιο Κ-Μ, έχει δηλαδή υποβληθεί σε ρυθμιστική εξουσία του κράτους αυτού, όλα τα υπόλοιπα Κ-Μ οφείλουν να επιτρέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία του στο εσωτερικό τους» [2].

Οι τρεις κανόνες που προκύπτουν από την απόφαση αυτή είναι οι εξής κατωτέρω[2]:

1. Η νομιμότητα του ρυθμιστικού ελέγχου του κράτους παραγωγής – το οποίο είναι ελεύθερο να επιλέξει την ένταση και την έκταση της ρύθμισης των προϊόντων που παράγονται στην επικράτειά του – αρκεί αυτή να μην είναι δυσμενής για τις εξαγωγές[2]
2. Αμοιβαία αναγνώριση: κατά τεκμήριο, τα αγαθά που παράγονται και διακινούνται νόμιμα στη χώρα προέλευσής τους μπορούν να διακινούνται νόμιμα και στο κράτος υποδοχής[2].
2. Το κράτος παραγωγής, αν θέλει τα προϊόντα του να μπορούν να εξαχθούν στα υπόλοιπα κράτη της Ε.Ε., είναι απαραίτητο να λαμβάνει υπόψη του και τα

eap.gr

δικά τους δημόσια συμφέροντα, όπως η προστασία του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας και των καταναλωτών[2].

Υπάρχουν **εξαιρέσεις** στην εφαρμογή των θεμελιωδών ελευθεριών που προβλέπονται από το Κοινοτικό δίκαιο και σύμφωνα με το άρθρο 30 της ΣυνθΕΚ ισχύουν τα εξής[2]:

«… Οι διατάξεις των άρθρων 28 και 29 δεν αντιτίθενται στις απαγορεύσεις ή στους περιορισμούς εισαγωγών, εξαγωγών ή διαμετακομίσεων που δικαιολογούνται από λόγους δημόσιας ηθικής, δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας, προστασίας της υγείας και της ζωής των ανθρώπων και των ζώων ή προφύλαξης ….»[2]
Κατά τη λήψη και την εφαρμογή των περιοριστικών μέτρων τα Κ-Μ είναι απαραίτητο να σέβονται την ***αρχή της αναλογικότητας***, να μπορούν δηλαδή να αιτιολογήσουν ότι τα *μέτρα είναι κατάλληλα και αναγκαία*. Τέτοιου είδους μέτρα δεν είναι νόμιμα αν ο επιδιωκόμενος σκοπός μπορεί να επιτευχθεί εξίσου αποτελεσματικά με μέτρα που περιορίζουν λιγότερο το ενδοκοινοτικό εμπόριο[2].

Συνεπώς λαμβάνοντας υπόψη όλα τα ανωτέρω καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η επίμαχη απαγόρευση **αντίκειται** στη θεμελιώδη αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων (άρθρο 28, 29 & 30 της ΣυνθΕΚ) και πιο συγκεκριμένα **περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εισαγόμενων προϊόντων** που περιέχουν υψηλή ποσότητα σακχάρων και ακόρεστων λιπαρών**.** Σύμφωνα με την προαναφερθείσα απόφαση του ΔΕΚ, τα τρόφιμα που περιέχουν υψηλή ποσότητα σακχάρων και ακόρεστων λιπαρών κι έχουν παρασκευαστεί και τεθεί σε κυκλοφορία νόμιμα σε κάποιο Κ-Μ, επιτρέπεται να κυκλοφορούν ελεύθερα στο εσωτερικό όλων των υπολοίπων Κ-Μ.
Η Ελληνική Κυβέρνηση *επικαλείται* την ανάγκη προστασίας των καταναλωτών και την ανθρώπινης υγείας, λόγος που θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση στην εφαρμογή της θεμελιώδους αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων. Ωστόσο οφείλει να σεβαστεί την αρχή της **αναλογικότητας** και να αιτιολογήσει ειδικά και συγκεκριμένα ότι τα μέτρα είναι κατάλληλα και αναγκαία και ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός δε μπορεί να επιτευχθεί εξίσου αποτελεσματικά από άλλα μέτρα που να περιορίζουν λιγότερο το ενδοκοινοτικό εμπόριο.
Το γεγονός ότι επιβάλλεται η επίμαχη απαγόρευση τόσο στα εγχώρια όσο και στα εισαγόμενα προϊόντα ενισχύει τη θέση της Ελλάδας ως προς τη σημασία των άρθρων 28 & 29, ότι δε μπορούν να επιβληθούν από ένα Κ-Μ μέτρα δυσμενέστερα για τα εισαγόμενα προϊόντα από ότι για τα εγχώρια καθώς και τη θέση της ως προς την ανάγκη προστασίας των καταναλωτών και της ανθρώπινης υγείας, που αποτελούν λόγους εξαίρεσης περιοριστικών μέτρων σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο. Ωστόσο όμως θα πρέπει προκειμένου να υπαχθεί η υπό μελέτη υπόθεση στις εξαιρέσεις του άρθρου 30 της συνθΕΚ, όπως ήδη προαναφέρθηκε να αιτιολογήσει η Ελλάδα ότι τα μέτρα είναι κατάλληλα και αναγκαία.

oeap.gr

Ερώτημα 2ο

Πώς κρίνετε τον προβαλλόμενο ισχυρισμό των θιγόμενων εισαγωγέων;

Απάντηση:
Ο προβαλλόμενος ισχυρισμός των θιγόμενων εισαγωγέων ευσταθεί αφού η απαγόρευση αυτή όπως αναλύθηκε ανωτέρω **αντίκειται** στη θεμελιώδη αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων (άρθρο 28, 29 & 30 της ΣυνθΕΚ) και πιο συγκεκριμένα **περιορίζει την ελεύθερη κυκλοφορία των εισαγόμενων προϊόντων** που περιέχουν υψηλή ποσότητα σακχάρων και ακόρεστων λιπαρών**. Επίσης** σε κάθε περίπτωση, τα εθνικά περιοριστικά μέτρα που δικαιολογούνται βάσει του άρθρου 30 της συνθΕΚ πρέπει να υπακούν στην αρχή της **αναλογικότητας** και να αιτιολογούν ειδικά και συγκεκριμένα ότι τα μέτρα είναι **κατάλληλα και αναγκαία** και ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός δε μπορεί να επιτευχθεί εξίσου αποτελεσματικά από άλλα μέτρα που να περιορίζουν λιγότερο το ενδοκοινοτικό εμπόριο. Βέβαια ο ισχυρισμός αυτός ισχύει με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει τέτοια ειδική και συγκεκριμένη αιτιολόγηση.

Ερώτημα 3ο

Αν η επίμαχη νομοθετική απαγόρευση αντίκειται όντως στους ενωσιακούς κανόνες, με ποιον τρόπο και με βάση ποια αρχή θα επιλυθεί η σύγκρουση;

Απάντηση:
Εφόσον η επίμαχη νομοθετική απαγόρευση αντίκειται όντως στους ενωσιακούς κανόνες, η σύγκρουση θα επιλυθεί σύμφωνα **με την αρχή της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου** και ο τρόπος με τον οποίο θα επιλυθεί θα είναι με την παρέμβαση της **Ευρωπαϊκής Επιτροπής** λόγω αρμοδιότητας.
Σύμφωνα με τη νομολογία του Διεθνούς Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, υπεροχή έναντι του κοινοτικού δικαίου, έχουν όχι μόνο οι Συνθήκες – το πρωτογενές κοινοτικό δίκαιο-, αλλά και το δευτερογενές δίκαιο, και μάλιστα και έναντι του εθνικού Συντάγματος, προκειμένου να εξασφαλίζεται η ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου σε όλα τα Κ-Μ[3]. Βάσει αυτής της θέσης , ο κοινοτικός κανόνας εκτοπίζει τον αντίστοιχο εθνικό στα πεδία εκείνα που η Κοινότητα έχει αποκτήσει αρμοδιότητα[3].
Η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, ελέγχει την τήρηση και την ορθή εφαρμογή τόσο του πρωτογενούς όσο και του παράγωγου κοινοτικού δικαίου[4]. Στη συγκεκριμένη περίπτωση που μελετάμε, από τη στιγμή που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπιστώσει την παραβίαση του Κοινοτικού Δικαίου από Κ-Μ, κινεί εναντίον του τη διαδικασία του άρθρου 226 της ΣυνθΕΚ και **εάν είναι αναγκαίο**, παραπέμπει την υπόθεση **στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων**[4].
Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασης του κοινοτικού δικαίου από ένα Κ-Μ, ακολουθεί μία προδικασία[5]:

- *Καλεί το κράτος εντός προθεσμίας να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του,*
- *Η Επιτροπή διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη*
- *Εάν το Κ-Μ εξακολουθεί να παραβαίνει το δίκαιο της Ε.Ε., η Επιτροπή με βάση την αιτιολογημένη γνώμη καλεί το κράτος να άρει την παραβίαση εντός προθεσμίας*

eap.gr

- *Αν το Κ-Μ δεν συμμορφωθεί μπορεί η Επιτροπή να επιθυμεί να **προσφύγει** στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο*

Ερώτημα 4^{ο}

Σε ενωσιακό επίπεδο, ποιο όργανο μπορεί να κινηθεί κυρωτικά κατά της χώρας αν κρίνει ότι υφίσταται παραβίαση των ενωσιακών κανόνων; Ποια η σύνθεσή του και πώς συγκροτείται σε σώμα;

Απάντηση:
Σε ενωσιακό επίπεδο, το όργανο που μπορεί να κινηθεί κυρωτικά κατά της χώρας αν κρίνει ότι υφίσταται παραβίαση των ενωσιακών κανόνων είναι το **Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Κοινοτήτων**[6].
Το ΔΕΚ απαρτίζεται από **27 δικαστές**, έναν από κάθε Κ-Μ, και **οκτώ Γενικούς Εισαγγελείς**, που διορίζονται για εξαετή ανανεώσιμη θητεία με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των Κ-Μ. Οι δικαστές εκλέγουν μεταξύ τους τον **πρόεδρο** του Δικαστηρίου για τριετή ανανεώσιμη θητεία. Ο πρόεδρος εποπτεύει τις εργασίες και διευθύνει τις υπηρεσίες του Δικαστηρίου, και προεδρεύει κατά τις συνεδριάσεις και τις διασκέψεις των μεγαλύτερων δικαστικών σχηματισμών[6].
Ο Γενικός Εισαγγελέας δεν είναι μέλος του Δικαστηρίου και δε συμμετέχει στη διάσκεψη για τη λήψη απόφασης, όμως συνεπικουρεί το Δικαστήριο, εξετάζοντας κάθε υπόθεση που του ανατίθεται και εισηγείται μία τεκμηριωμένη νομική άποψη υπό τη μορφή «προτάσεων» [6].
Το Δικαστήριο συνεδριάζει είτε σε **ολομέλεια** (τμήμα μείζονος σύνθεσης με 13 δικαστές), όταν προβλέπεται από τη Συνθήκη, ή **σε περιπτώσεις ιδιαίτερης σπουδαιότητας**, είτε κατά κανόνα **σε πενταμελή ή τριμελή** τμήματα[6].

Ερώτημα 5^{ο}

Ποιες άλλες αρμοδιότητες έχει το όργανο αυτό;

Απάντηση:
Οι αρμοδιότητες των **Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων** είναι οι εξής[6] :

- Προδικαστικά ερωτήματα από εθνικά δικαστήρια
- Επίλυση διαφορών μεταξύ των κοινοτικών οργάνων
- Επίλυση διαφορών μεταξύ των Κοινοτήτων και των Κ-Μ, όταν τα τελευταία παραβαίνουν το κοινοτικό δίκαιο, καθώς και διαφορών μεταξύ των Κ-Μ που ανακύπτουν από την εφαρμογή των κοινοτικών Συνθηκών. Δικαίωμα προσφυγής έχουν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα Επενδύσεων κατά των Κ-Μ, αλλά και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα κατά των εθνικών τραπεζών. Δικαίωμα προσφυγής έχουν και τα Κ-Μ κατά των κοινοτικών οργάνων. Όταν ένα Κ-Μ δε συμμορφώνεται με τις αποφάσεις του ΔΕΚ του επιβάλλονται κυρώσεις. Επίσης, επίλυση διαφορών μεταξύ Κ-Μ που προκύπτουν από την εφαρμογή των κοινοτικών Συνθηκών[6]
- Έπειτα από προσφυγή ιδιωτών, δικαστικός έλεγχος των κοινοτικών οργάνων για πράξεις τους που θίγονται από αυτές υπό τις περιοριστικές προϋποθέσεις των άρθρων 230και 232 της ΣυνθΕΚ, αν η απόφαση του κοινοτικού οργάνου του αφορά άμεσα και προσωπικά[6].

oeap.gr

Ερώτημα 6ο

Αποτελεί αρμοδιότητα της Βουλής να ρυθμίζει θέματα τα οποία αφορούν την κυκλοφορία τροφίμων; Ποιες είναι οι αρμοδιότητες της Βουλής;

Απάντηση:
Οι πρωταρχικές αρμοδιότητες της Βουλής είναι οι **νομοθετικές**[7]:

- Αναθεώρηση του Συντάγματος
- Ψήφιση των νόμων
- Ψήφιση του προϋπολογισμού, απολογισμού και γενικού ισολογισμού
- Ψήφιση του κανονισμού της Βουλής
- Αποφασίζει αν θα εφαρμοστεί ο νόμος για την κατάσταση πολιορκίας (αρθ.48 του Συντάγματος)
- Επικυρώνει τις διεθνείς Συμβάσεις
- Καθορίζει την αποζημίωση και τις ατέλειες των βουλευτών

Επίσης η Βουλή είναι:

- **όργανο κοινοβουλευτικού ελέγχου** (αναφορές, ερωτήσεις, επερωτήσεις, εξεταστικές επιτροπές, πρόταση δισπιστίας κ.λ.π., σύμφωνα με το άρθρο 70 β6 του Συντ. και 124 β2 του κανονισμού της Βουλής[7]
- **όργανο που ασκεί δικαστικές αρμοδιότητες** (παροχή άδειας για ποινική δίωξη βουλευτών, του Προέδρου της Δημοκρατίας, άσκηση ποινικής δίωξης κατά των υπουργών κ.λ.π.) [7] και **άλλες ποικίλης φύσης αρμοδιότητες** (εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας, απόφαση για διεξαγωγή δημοψηφίσματος κ.λ.π.) [7]

Σύμφωνα με τα ανωτέρω είναι προφανές ότι αποτελεί αρμοδιότητα της Βουλής η ρύθμιση θεμάτων που αφορούν την κυκλοφορία τροφίμων μέσω της αρμοδιότητάς της για την ψήφιση σχετικών νόμων.

oeap.gr

Ερώτημα 7ο

Μπορεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να αναπέμψει ψηφισμένο νομοσχέδιο και υπό ποιες προϋποθέσεις;

Απάντηση:
Μπορεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας να αναπέμψει ψηφισμένο νομοσχέδιο σύμφωνα με το άρθρο 42 του Ελληνικού Συντάγματος[7,8].Το δικαίωμα αναπομπής του ψηφισμένου νόμου στη Βουλή από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, **πρέπει να ασκηθεί μέσα σε ένα μήνα** από την ψήφιση του νόμου και **πρέπει να συνοδεύεται από έκθεση των λόγων αναπομπής** (π.χ. συνταγματικοί λόγοι). Το νομοσχέδιο εισάγεται στην Ολομέλεια της Βουλής, και εφόσον ψηφιστεί πάλι, **αλλά από την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των βουλευτών**, ο Πρόεδρος είναι υποχρεωμένος να το εκδώσει και να το δημοσιεύσει μέσα σε δέκα μέρες από την επιψήφισή του[7].
Η αναπομπή του ψηφισμένου νόμου στη Βουλή είναι σύγκρουση με τη συγκεκριμένη κυβερνητική επιλογή και παρέμβαση στην κοινοβουλευτική διαδικασία. Η πράξη αναπομπής δε χρειάζεται προσυπογραφή του αρμόδιου Υπουργού.

Ερώτημα 8ο

Εάν υποθέσουμε ότι το νομοσχέδιο δεν ψηφιζόταν, μπορούσε η Κυβέρνηση να προχωρήσει στην έκδοση **πράξεως νομοθετικού περιεχομένου** για την ρύθμιση του συγκεκριμένου θέματος;

Απάντηση:

Πράξη νομοθετικού περιεχομένου ονομάζεται, σύμφωνα με το Ελληνικό Σύνταγμα, το νομοθέτημα που θεσπίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, για τη νομοθετική διευθέτηση μίας έκτακτης περιπτώσεως εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης. Βεβαίως, την πραγματική εξουσία θεσπίσεως πράξεων νομοθετικού περιεχομένου έχει το Υπουργικό Συμβούλιο και όχι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο οποίος είναι κατά το Σύνταγμα ανεύθυνος για τις πράξεις του[10].

Η θέσπιση πράξεως νομοθετικού περιεχομένου δεν προαπαιτεί τη συμμετοχή της Βουλής. Αντίθετα με εκείνες τις κανονιστικές πράξεις της εκτελεστικής λειτουργίας που εκδίδονται ύστερα από νομοθετική εξουσιοδότηση (άρθρο 43 του Συντάγματος), οι πράξεις νομοθετικού περιεχομένου **θεσπίζονται στα πλαίσια αυτόνομης κανονιστικής αρμοδιότητας της εκτελεστικής λειτουργίας**[10].

Όμως για τη διατήρηση της ισχύος μιας πράξεως νομοθετικού περιεχομένου, πρέπει αυτή να εισαχθεί στη Βουλή για κύρωση εντός σαράντα (**40**) ημερών από την έκδοσή της (ή από τη σύγκληση της Βουλής σε σύνοδο) και να κυρωθεί από τη Βουλή εντός τριών (3) μηνών από τότε που εισάχθηκε για κύρωση. Αν δεν τηρηθούν οι παραπάνω προθεσμίες, η πράξη νομοθετικού περιεχομένου παύει να ισχύει. Διατηρεί, όμως, την ισχύ της για το χρονικό διάστημα που προηγείται της εκπνοής των προαναφερθεισών προθεσμιών[10].

Η πρόβλεψη θεσπίσεως πράξεων νομοθετικού περιεχομένου περιέχεται στο άρθρο 44§1 του ισχύοντος Συντάγματος που έχει ως εξής[8,10]:

"Σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί, ύστερα από πρόταση του **Υπουργικού Συμβουλίου**, να εκδίδει πράξεις νομοθετικού περιερχομένου. Οι πράξεις αυτές υποβάλλονται στη Βουλή για κύρωση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 72 παράγραφος 1, μέσα σε σαράντα ημέρες από την έκδοσή τους ή μέσα σε σαράντα ημέρες από τη σύγκληση της Βουλής σε σύνοδο. Αν δεν υποβληθούν στη Βουλή μέσα στις προαναφερόμενες προθεσμίες ή αν δεν εγκριθούν από αυτή μέσα σε τρεις μήνες από την υποβολής τους, παύουν να ισχύουν στο εξής"[8,10].

<u>Σύμφωνα με τα ανωτέρω προκύπτει</u> ότι μετά από πρόταση του **Υπουργικού Συμβουλίου** και άρα της Κυβέρνησης ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να

προχωρήσει στην έκδοση της εν λόγω πράξης νομοθετικού περιεχομένου, εφόσον η υπό εξέταση περίπτωση κριθεί έκτακτη εξαιρετικά επείγουσας κι απρόβλεπτης ανάγκης και να υποβληθεί στη Βουλή για κύρωση εντός σαράντα ημερών από την έκδοσή της ή μέσα σε σαράντα ημέρες από τη σύγκληση της Βουλής σε σύνοδο. Ωστόσο **το θέμα θεωρείται μείζον εθνικό** γιατί όπως αναλύθηκε ανωτέρω αντίκειται στους ενωσιακούς κανόνες και θα φέρει τη χώρα μας σε δύσκολη θέση απέναντι στην Κοινότητα αφού θα υποστεί τις ανάλογες κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με το κοινοτικό δίκαιο.

Ερώτημα 9^{ο}

Αποτελεί η οριακή πλειοψηφία ψήφισης ενός νομοσχεδίου συνταγματικά βάσιμο έρεισμα για την υποβολή πρότασης δυσπιστίας;

Απάντηση:
Η κοινοβουλευτική αρχή μπορεί να βρει **Συνταγματικό έρεισμα** στις εξής διατάξεις των άρθρων του Συντάγματος[8] :

1. στο άρθρο 84 παρ.1 σύμφωνα με το οποίο «Η Κυβέρνηση οφείλει να έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής.
2. στο άρθρο 86 παρ. 1, σύμφωνα με το οποίο «Μόνο η Βουλή έχει την αρμοδιότητα να ασκεί δίωξη κατά όσων διατελούν ή διετέλεσαν μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί για ποινικά αδικήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, όπως ο νόμος ορίζει»
3. τέλος στο άρθρο 37 παρ.1, σύμφωνα με το οποίο :
    - «Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει τον Πρωθυπουργό και με πρότασή του, διορίζει και παύει τα λοιπά μέλη της Κυβέρνησης και τους Υπουργούς.
    - Πρωθυπουργός διορίζεται ο αρχηγός τους κόμματος το οποίο διαθέτει στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών» (η λεγόμενη «αρχή της δεδηλωμένης»)

Σύμφωνα με το άρθρο 142 του Κανονισμού της Βουλής, για την πρόταση δισπιστίας ισχύουν τα εξής[9]:

1. Η Βουλή μπορεί με απόφασή της να αποσύρει την εμπιστοσύνη της από την Κυβέρνηση ή από μέλος της ύστερα από πρόταση δυσπιστίας. Η πρόταση δυσπιστίας πρέπει να είναι υπογραμμένη από το ένα έκτο (1/6) τουλάχιστον των Βουλευτών και να περιλαμβάνει σαφώς τα θέματα για τα οποία θα διεξαχθεί η συζήτηση.

eeap.gr

2. Η πρόταση δυσπιστίας υποβάλλεται στον Πρόεδρο σε δημόσια συνεδρίαση της Βουλής.

3. Αν διαπιστωθεί ότι η πρόταση υπογράφεται από τον ελάχιστο απαιτούμενο αριθμό Βουλευτών, η Βουλή διακόπτει τις εργασίες της για δύο ημέρες, εκτός αν η Κυβέρνηση ζητήσει να αρχίσει αμέσως η συζήτηση για την πρόταση δυσπιστίας.

4. Πρόταση δυσπιστίας δεν μπορεί να υποβληθεί πριν περάσει εξάμηνο από την απόρριψη προηγούμενης όμοιας πρότασης, εκτός αν υπογράφεται από την απόλυτη πλειοψηφίας του όλου αριθμού των Βουλευτών.

5. Πρόταση δυσπιστίας γίνεται δεκτή μόνο αν εγκριθεί από την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των Βουλευτών.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω προκύπτει ότι η οριακή πλειοψηφία ψήφισης ενός νομοσχεδίου αποτελεί **συνταγματικά βάσιμο έρεισμα** για την υποβολή πρότασης δυσπιστίας από την αντιπολίτευση σύμφωνα με τα άρθρα 37 & 84 του Συντάγματος όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, αφού η Κυβέρνηση οφείλει να έχει την εμπιστοσύνη της βουλής και να διαθέτει την πλειοψηφία των εδρών.

Ερώτημα 10^{ο}

Ευσταθεί ο ισχυρισμός των παραγωγών ότι θα προσφύγουν στο Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο για τον έλεγχο συνταγματικότητας του νόμου; Πώς γίνεται ο έλεγχος συνταγματικότητας των νόμων στην ελληνική έννομη τάξη;

Απάντηση:

Το **Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο** (ΑΕΔ) είναι ένα ειδικό δικαστήριο. Προβλέπεται από το άρθρο 100 του Συντάγματος και έχει ειδική αρμοδιότητα να κρίνει, μεταξύ άλλων, το κύρος των βουλευτικών εκλογών, την έκπτωση βουλευτή από το αξίωμά του ή να αίρει συγκρούσεις μεταξύ των τριών ανωτάτων δικαστηρίων της χώρας. Η οργάνωση και λειτουργία του ρυθμίζεται ειδικότερα από τον *Κώδικα περί του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου* (Κώδικας ΑΕΔ, Ν. 345/1976) [12].

Επειδή το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο συγκαλείται, μεταξύ άλλων, όταν δύο από τα τρία ανώτατα δικαστήρια της χώρας (Συμβούλιο της Επικρατείας, Άρειος Πάγος, Ελεγκτικό Συνέδριο) εκδώσουν αντίθετες αποφάσεις σχετικά με τη συνταγματικότητα ενός νόμου[11], **είναι προφανές ότι δεν ευσταθεί ο ισχυρισμός των παραγωγών ότι θα προσφύγουν σε αυτό για τον έλεγχο της συνταγματικότητας του νόμου**. Θα πρέπει αρχικά να προσφύγουν στο Συμβούλιο της Επικρατείας.

Στην Ελλάδα ο έλεγχος της συνταγματικότητας των νόμων είναι **διάχυτος**, **κατασταλτικός** και **παρεμπίπτων**. Το Σύνταγμα, στο άρθρο 93 παρ. 4 ορίζει: "Τα δικαστήρια υποχρεούνται να μην εφαρμόζουν νόμο που το περιεχόμενό του είναι αντίθετο προς το Σύνταγμα". Ο κάθε δικαστής μπορεί δηλαδή να αρνηθεί να

oeap.gr

εφαρμόσει νόμο που αντίκειται στο Σύνταγμα. Αντίστοιχα η απόφασή του αυτή δεν επηρεάζει το τυπικό κύρος του νόμου, ισχύει μόνο για τη συγκεκριμένη υπόθεση[11].

Η μόνη περίπτωση κύριου και συγκεντρωτικού ελέγχου στην Ελλάδα είναι όταν συγκαλείται το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο. Το ΑΕΔ συγκαλείται, όταν δύο από τα τρία ανώτατα δικαστήρια της χώρας (Συμβούλιο της Επικρατείας, Άρειος Πάγος, Ελεγκτικό Συνέδριο) εκδώσουν αντίθετες αποφάσεις σχετικά με τη συνταγματικότητα ενός νόμου. Στην περίπτωση αυτήν το ΑΕΔ αποφαίνεται οριστικά για τη συνταγματικότητα του νόμου όχι στο πλαίσιο των επιδίκων διαφορών (δεν αποφαίνεται δηλαδή για τις υποθέσεις που εκκρεμούν ενώπιον των διαφωνούντων δικαστηρίων), αλλά ως κύριο αντικείμενο της ενώπιόν του δίκης και η απόφασή του, αν θεωρήσει το νόμο αντισυνταγματικό, έχει ως συνέπεια την εξαφάνιση του νόμου από την έννομη τάξη[11].

Ο έλεγχος των νόμων περιορίζεται στον έλεγχο του περιεχομένου τους. Τα δικαστήρια δεν έχουν εξουσία να ελέγξουν την τήρηση των διατάξεων του Συντάγματος κατά την ψήφιση του νόμου (απαρτία βουλευτών κλπ.). Αυτά θεωρούνται από τα δικαστήρια interna corporis (εσωτερικά ζητήματα) της Βουλής, τα οποία τα ελέγχει η ίδια και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά την έκδοση των νόμων[11].

oeap.gr

ΒΙΟΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Λ. Παπαδοπούλου , Στοιχεία Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Τόμος Α1΄, Εκδόσεις Ανοικτό Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πάτρα 2008, (σελ.26)
2. Λ. Παπαδοπούλου , Στοιχεία Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Τόμος Α1΄, Εκδόσεις Ανοικτό Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πάτρα 2008, (σελ.116 - 120)
3. Λ. Παπαδοπούλου , Στοιχεία Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Τόμος Α1΄, Εκδόσεις Ανοικτό Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πάτρα 2008, (σελ.98-99)
4. Λ. Παπαδοπούλου , Στοιχεία Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Τόμος Α1΄, Εκδόσεις Ανοικτό Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πάτρα 2008, (σελ.61-63)
5. Γ. Παπαδημητρίου, Υπερεθνικές και πολιτειακές αρχές στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Αντ. Σάκκουλα, 1999
6. Λ. Παπαδοπούλου , Στοιχεία Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Τόμος Α1΄, Εκδόσεις Ανοικτό Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πάτρα 2008, (σελ.64-67)
7. Ε. Κιούση , Εισαγωγή στο Δίκαιο, Τόμος Α΄, Εκδόσεις Ανοικτό Πανεπιστήμιο Πειραιώς, Πάτρα 1999, (σελ.50-51)
8. Το Σύνταγμα της Ελλάδας (ΦΕΚ 120/τ.Α/27.6.2008)
9. Κανονισμός της Βουλής , http://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/Kanonismos-tis-Voulis/
10. http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CF%81%CE%AC%CE%BE%CE%B7_%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D_%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B5%CF%87%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%BF%CF%85
11. http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%88%CE%BB%CE%B5%CE%B3%CF%87%CE%BF%CF%82_%CF%83%CF%85%CE%BD%CF%84%CE%B1%CE%B3%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1%CF%82_%CF%84%CF%89%CE%BD_%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CF%89%CE%BD
12. http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BD%CF%8E%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%BF_%CE%95%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%94%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BF

eeap.gr